

Hole kommune

Strategiplan for opprydding i spredt avløp

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1	Bakgrunn.....	2
2	Juridisk grunnlag.....	2
3	Hvilke anlegg må oppgraderes?.....	3
4	Inndeling i tiltakssoner.....	3
5	Kommunal medvirkning.....	4
5.1	Kommunal saksbehandling og tilsyn.....	4
5.2	Utvidelse av kommunalt avløpsanlegg.....	6
6	Private kostnader.....	7
7	Informasjonsopplegg.....	7
8	Handlingsplan.....	8

VEDLEGG: Kart over tiltakssoner.

1 Bakgrunn

I "Hovedplan for vann og avløp 2004-2013 for Hole kommune er det satt opp følgende målsetting for private avløpsanlegg med egne utslipp: *"Forskrift eller retningslinjer for behandling av saker vedrørende private avløpsanlegg med egne utslipp skal utarbeides i løpet av 2003. For private avløpsanlegg med egne utslipp skal kartlegging være foretatt og plan for eventuell opprydding foreligge innen 2007."*

Under punktet "Tiltaksanalyse for avløpsanlegg med egne utslipp" står det blant annet: *"Enkelte områder i kommunen vil kunne koples til kommunalt avløpsnett uten for store kostnader. Slike randsonerområder vil bli tilkopleet etter hvert."*

2 Juridisk grunnlag

Kommunen er forurensningsmyndighet for mindre avløpsanlegg. Dette betyr at kommunen gir utslippstillatelser og har ansvaret for å påse at disse overholdes. Kommunen har som myndighet også et ansvar for å ha tilsyn med disse anleggene. Kapittel 11, 12 og 13 i forurensningsforskriften regulerer kommunens myndighet på dette feltet. Kommunens myndighetsområde er utslipp fra tettbebyggelse med samlet utslipp mindre enn 2.000pe, samt alle utslipp som er mindre enn 50pe.

I tillegg er kommunen bygningsmyndighet og behandler sakene etter plan- og bygningsloven.

Kommunen har anledning til å kreve oppgradering av avløpsanlegg som ikke tilfredsstiller dagens krav. Hjemlene for dette er §18 i forurensningsloven samt §12-14 og §12-16 i forurensningsforskriften.

I Hole er areal- og byggesak delegert myndighet til å fatte vedtak i medhold av plan- og bygningsloven og forurensningsforskriften. Klagemyndighet for vedtak i medhold av forurensningsforskriften for anlegg inntil 50 pe. er formannskapet, jfr. forurensningsforskriften §12-15. Klagemyndighet for anlegg som er større enn dette er fylkesmannen, jfr. forurensningsforskriften §41-5.

3 Hvilke anlegg må oppgraderes?

I lokal forskrift om utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg i Hole kommune er tillatte renseløsninger beskrevet. Følgende renseløsninger kan godkjennes der forholdene ligger til rette for det:

- Lukket infiltrasjonsanlegg
- Våtmarksfilter med forfilter
- Minirensanlegg
- Biologisk filter for gråvann
- Tett tank for toalettavløp.
- Rehabilitering av bestående sandfilter, for gråvann
- Annen renseløsning kan også vurderes

Anleggene skal oppfylle følgende utslippskonsentrasjoner, regnet som årlig middelverdi.

Parameter:	Utslippskonsentrasjon:
Tot-P	<1,0 mg/l (Dette tilsvarer en renseseffekt på >90%)
BOF ₅	<25 mg/l. (Dette tilsvarer en renseseffekt på >90%)

I Steinsfjordens nedbørfelt stilles det i tillegg krav til at utslippskonsentrasjonen av bakterier (TKB) skal være <1.000/100 ml, regnet som årlig middelverdi. Også andre steder der det er spesielle brukerinteresser (drikkevann, bading, fiske etc.) eller spesielt følsomme resipienter som blir berørt, kan det stilles krav til utslipp av bakterier.

En har ikke noen god oversikt over antall og tilstand for mindre avløpsanlegg i dag. En vet om ca. 900 anlegg for boliger og hytter med innlagt vann. I tillegg må en regne med at det finnes endel ukjente avløpsanlegg. De aller fleste anleggene tilfredsstiller sannsynligvis ikke dagens krav. Et grovt anslag er at ca 70% av alle anlegg må oppgraderes eller tilknyttes kommunalt avløpsanlegg i forbindelse med oppryddingsarbeidene.

Anleggene i Hole består av ca. 600 boliganlegg og ca. 300 hytteanlegg. En har ikke oversikt over hvordan disse fordeler seg på delnedbørfeltene.

I "Hovedplan vann og avløp 2004-2013" for Hole kommune er det gjort en fordeling av anleggene på anleggstyper, med følgende prosentvise fordeling:

- Minirensanlegg: 2%
- Infiltrasjon: 75%
- Sandfilter: 1%
- Tett tank: 22%

4 Inndeling i tiltakssoner

I forbindelse med opprydding i avløpsanlegg i spredt bebyggelse har vi delt inn kommunen i hensiktsmessige tiltakssoner. Sonene er valgt på grunnlag av hvilken vannforekomst området renner av til. Det er også prioritert mellom sonene, ut fra miljøtilstand og brukerinteresser i vannforekomstene.

Følgende tiltakssoner er valgt, i prioritert rekkefølge:

1 Steinsfjorden

- 2 Tyrifjorden øst med Storøya
- 3 Tyrifjorden vest
- 4 Sandviksvassdraget

Grensene mellom tiltakssonene følger nedbørfeltgrensene.

Tiltakssonene er vist på kart i vedlegg.

5 Kommunal medvirkning

5.1 Kommunal saksbehandling og tilsyn

5.1.1 Arbeidets omfang

Dagens situasjon

Hole står foran et stort arbeid i forbindelse med opprydding i avløpsanlegg i spredt bebyggelse. Ressursene i forbindelse med arbeid som forurensningsmyndighet bør i størst mulig grad brukes i forbindelse med oppryddingen.

Kommunen har vedtatt lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg.

En planlegger å benytte databasen Web-GIS i avløp i registreringen av anlegg. Det er gjort en grov registrering av avløpsanlegg for hytter på Nes og Loreåsen. Ringerike Septikservice og Bærum Septikservice har egne registre som de benytter i forbindelse med slamtømmingen i Hole.

Videre arbeid

Det er flere måter å gjøre registrering av avløpsanleggene på. Aktuelle alternativer kan være:

1. Registrering av anlegg i egen regi. En god måte å gjøre dette på kan være å bli med slamtømmer ved tømning. Da vil en ha mulighet for å inspisere slamavskiller og tett tank bedre enn ved inspeksjon på et annet tidspunkt. Deretter legges alle registrerte anlegg fortløpende inn i anleggsregister. Denne registreringen vil utgjøre tilsynet i denne perioden.
2. Registrering av et eksternt firma. Det vil være en vurdering om en skal benytte konsulentfirma her eller om slamtømmer kan utføre denne jobben. Ved dette alternativet vil kommunens egen medarbeider få bedre tid til planlegging av oppryddingsarbeidene, samt å følge opp registreringen, blant annet med pålegg om oppgradering av utilfredsstillende anlegg.

Det vil også være en vurdering om en skal registrere alle anlegg i felt, eller bare de anleggene der det er tvil om det er behov for oppgradering.

I første omgang konsentrerer en seg om å få registrert de høyest prioriterte områdene på følgende måte:

1. Prioritet:

- Hole og Ringerike registrerer i fellesskap anlegg i Steinsfjordens nedbørfelt som det ikke er ryddet opp i i forbindelse med KUR-prosjektet.

2. Prioritet:

- Oppfølging av pålegg om at hytteeierne lager felles vann- og avløpsplan for Storøya.

Gjennom disse arbeidene vil en få verdifull erfaring for planlegging av resten av registreringsarbeidene.

5.1.2 Tilsynsstillinger

Dagens situasjon

Kommunen har i dag ca. ¼ stilling som skal dekke arbeidet som myndighet på avløpssektoren. Dette er knapt nok tilstrekkelig for å behandle innkomne søknader og følge opp saker angående akuttforurensning. Det blir ikke tid til å føre rutinemessig tilsyn med anleggene. En har heller ikke mulighet til å gjennomføre opprydding i avløp i spredt bebyggelse uten en styrking av bemanningen.

En har vedtatt å opprette ½ stilling for å arbeide med tilsyn, primært i forbindelse med opprydding i spredt avløp.

Drøfting, vurdering

Den som skal arbeide med tilsyn og eventuelt registrering av avløpsanlegg, bør også arbeide med saksbehandling av anleggene. Det vil gi større innsikt i problemstillingene og mer helhet i arbeidet. Det gir også den som behandler en sak bedre kjennskap til saken. Hvis arbeidet fordeles på to personer, vil det være bedre at begge arbeider både med saksbehandling og tilsyn, enn at én arbeider med saksbehandling og én med tilsyn.

En regner med at en saksbehandler i halv stilling kan behandle ca. 75 enkeltsaker årlig, men dette varierer avhengig av arbeidsmengden i hver enkelt sak. Dette betyr at en full opprydding i anleggene med den bemanningen som er planlagt i dag vil ta minst 10 år.

5.1.3 Tilsynsgebyr

Juridisk grunnlag

I forurensningsforskriften §11-4 "Kommunale saksbehandlings- og kontrollgebyrer" står det følgende: *"Kommunen kan gi forskrift om gebyrer for egen behandling av eksisterende tillatelser, påslippsvedtak etter § 15A-4, behandling av søknad etter § 12-4, § 13-4 og § 15-4, for saksbehandling etter lokale forskrifter, og for kontrolltiltak som gjennomføres for å sikre at kapittel 11 til 16 eller vedtak i medhold av disse kapitlene blir fulgt. Gebyrene settes slik at de samlet ikke overstiger kommunens kostnader ved saksbehandlingen eller kontrollordningen, jf. forurensningsloven § 52a."*

I "Utslipp av sanitært og kommunalt avløpsvann. Veiledning til kommunene (TA-2236/2007)" står det blant annet om gebyrene: *"Gebyr for kontroll kan helt eller delvis dekkes ved at det fastsettes et årsgebyr. Dersom årsgebyr fastsettes, forplikter kommunen seg til å foreta jevnlig kontroll. Eventuelt nødvendig oppfølgingsarbeid kan også legges inn i gebyrsatsen."*

Selv om det ikke er sagt i klartekst, tolker vi forskrift og veiledning slik at det er opp til kommunen om kontrollgebyret fastsettes som et årsgebyr eller som et gebyr pr. tilsyn.

I Norsk Vanns VA-jus database er saksbehandlings- og kontrollgebyrene nevnt på følgende måte: *"Kommunen har i følge kommentarene til bestemmelsen hjemmel til å ta saksbehandlingsgebyr for behandling av søknad og omgjøring av tillatelse i henhold til §§ 12-14, 13-17 og 15-8. Det kan også kreves at eier skal betale for kostnadene ved kontroll til vedkommende myndighet. Gebyr for kontroll kan helt eller delvis dekkes ved at det fastsettes"*

et årsgebyr. " Dette bekrefter vår egen tolkning av bestemmelsen om at det vil være anledning til å fastsette kontrollgebyret enten som årsgebyr eller som gebyr pr. tilsyn. Det ser også ut til at en kombinasjon vil være mulig, om det skulle være ønskelig.

I vedtatte forskrift for gebyrer står det at "Tilsynsgebyr skal betales pr. utført tilsyn". Det er ingen tungtveiende grunner til å endre på dette.

Vurdering av tilsynsgebyrets størrelse

Kommunen har vedtatt gebyrforskrift i medhold av §11-4 i forurensningsforskriften. Det er bare innført saksbehandlingsgebyr, ikke tilsynsgebyr.

Vi har brukt tre ulike metoder for å vurdere tilsynsgebyrets størrelse.

Metode 1. Tilsynsgebyr og saksbehandlingsgebyr sees i sammenheng.

Det er samme person i kommunen som vanligvis utfører både saksbehandling og tilsyn i samme sak. Vi har derfor vurdert hvor stort tilsynsgebyret bør være for at denne personens lønn og øvrige utgifter skal dekkes opp via disse gebyrene.

Gebyrene for 2010 for saksbehandling etter forurensningsforskriften og plan- og bygningsloven i oppryddingssaker (vesentlig endring) er: 5.100,- + 2.400 = 7.500,-.

Hvis vi tar utgangspunkt i at en halvtidsansatt person behandler 75 saker i løpet av ett år, vil gebyrinntektene bli: 7.500,- * 75 = 562.500,-. Dette er tilstrekkelige inntekter for å finansiere stillingen. Eventuelle tilsyn i de samme sakene behøver en derfor ikke å gebyrbelegge.

Metode 2. Vurdering av tidsforbruk pr. tilsyn

Tidsforbruket i forbindelse med et tilsynsbesøk i kommunal regi vil variere, men vil vanligvis ligge rundt 4 timer inkludert forberedelser og rapportering. Med en timepris på 700,-, vil dette utgjøre 2.800,-.

Metode 3. Tilsyn/registrering ved konsulent

Flere kommuner velger å registrere sine private avløpsanlegg ved å benytte konsulent. Nes kommune på Romerike er blant de kommunene som har registrert alle sine anlegg på denne måten. De opplyser at dette kostet ca. 550,- pr. anlegg i konsulentutgifter. I tillegg har kommunen selv noe arbeid i forbindelse med registreringen. Dette kan dekkes av tilsynsgebyr.

Konklusjon

Ut fra det som er sagt ovenfor synes det å være riktig å differensiere tilsynsgebyret på følgende måte (prisnivå 2011):

Kontrollgebyr tilsyn settes til kr. 3.000,- for anlegg <15 pe. Kommunalt tilsyn som utføres i forbindelse med saksbehandling, belastes ikke med gebyr. Kontrollgebyr registrering settes til kr. 900,-, i de tilfellene der det gjøres av konsulent eller kommunen selv.

Gebyrene skal inngå i kommunens gebyrregulativ, som reguleres og vedtas av kommunestyret årlig.

5.2 Utvidelse av kommunalt avløpsanlegg.

Alle større tettbebyggelser i kommunen har kommunalt avløpsanlegg. Det bør gjøres en teknisk/økonomisk vurdering av om noe av den bebyggelsen som i dag ikke er tilknyttet slike

anlegg, heller bør tilknyttes enn å få pålegg om oppgradering av sitt anlegg. Tilknytning til kommunalt anlegg har generelt de fordelene i forhold til små private anlegg at resipientforholdene er bedre og at driftsforholdene er mer stabile.

6 Private kostnader.

Det har blitt gjort et grovt overslag for hva oppryddingsarbeidene vil medføre av kostnader for de private eierne. Følgende forutsetninger er lagt til grunn:

- Antall anlegg som er for dårlige: 70%, det vil si 630 stk.
- Antall anlegg som får pålegg om oppgradering: 80% av de anleggene som er for dårlige, det vil si 500 stk.
- Antall anlegg som vil få pålegg om tilkopling til kommunalt anlegg: 20% av de anleggene som er for dårlige, det vil si 130 stk.
- Gjennomsnittlig kostnad pr. oppgradert anlegg: kr. 70.000,-
- Gjennomsnittlig kostnad pr. tilkopling til kommunalt nett: kr. 50.000,-, i tillegg til kommunalt tilknytningsgebyr.

Totalkostnaden blir da ca. 35 millioner kroner for oppgradering av anlegg, pluss ca. 7 millioner kroner, i tillegg til kommunalt tilknytningsgebyr, for tilknytning til kommunalt avløpsanlegg. Dette er i sin helhet kostnader som må bæres av de private anleggseierne.

Kommunene kan søke Husbanken om tilpassingstilskudd og startlån til vanskeligstilte til avløpsanlegg. Midlene tildeles den enkelte av kommunen.

7 Informasjonsopplegg.

I størrelsesorden 600 husstander vil bli berørt av arbeidene med opprydding i avløp i spredt bebyggelse i kommunen. Gjennomsnittlig kostnad pr. husstand vil bli ca. kr 70.000,- for nytt avløpsanlegg og ca. kr 50.000,- for tilkopling til kommunalt avløpsnett. I tillegg kommer kommunale gebyrer. Dette vil bli et tungt løft for mange. For å få forståelse for behovet vil en satse på et godt og omfattende informasjonsopplegg. Informasjonen vil i stor grad bli gitt for den enkelte tiltakssone.

Informasjonsopplegget vil fokusere på hvorfor det er nødvendig med tiltak. utfordringene i vassdragene vil bli beskrevet, og det vil bli forklart hvorfor det er nødvendig å redusere utslipp fra avløpsanleggene. Det blir også viktig å omtale hva kommunen gjør for å redusere utslipp fra de kommunale avløpsanleggene og hva landbruket gjør for å redusere sine utslipp. Det vil også bli informert om at andre kommuner som det er naturlig å sammenligne seg med gjør tilsvarende tiltak, slik at en ser at alle blir behandlet likt.

Det er også viktig å informere om de fordeler som oppryddingen gir for den enkelte, for eksempel at det øker verdien på eiendommen.

I tillegg er det selvsagt viktig å gi god veiledning av mer praktisk art. Blant annet vil det bli gitt informasjon om kommunens eget regelverk, aktuelle renseløsninger, prosjekterende og utførende firma med sentral godkjenning og hvor en kan få svar på spørsmål.

Det tas sikte på å informere på forskjellige måter. Det vil være aktuelt med brev og brosjyrer som sendes ut fra kommunen, og informasjon på kommunens hjemmesider. Det vil også bli

gjennomført folkemøter i aktuelle områder. I tillegg tar en sikte på å benytte lokal presse, radio og TV.

Det vil i tillegg være behov for å informere lokale rørleggere, graveentreprenører etc.

8 Handlingsplan.

Det tas utgangspunkt i at det skal ryddes opp i 75 anlegg årlig. Disse skal da enten oppgraderes som privat anlegg eller knyttes til kommunalt avløpsanlegg. Det tas sikte på å bygge eventuelle nye kommunale anlegg samtidig med oppgradering av private anlegg i samme tiltakssone. En tar sikte på følgende ferdigstillelse av sonene:

1	Steinsfjorden	2014
2	Tyrifjorden øst med Storøya	2017
3	Tyrifjorden vest	2020
4	Sandviksvassdraget	2021
-